

Zes in plaats van vijf trekken per seizoen

Steenwolmat met voorgeboorde gaten

Nico van Langen bespreekt met kweker Jeroen Windt (links) en Ard Ammerlaan (rechts) de resultaten van de tulpenproeven op steenwol.

Een tot 20% betere oppervlaktebenutting, minder uitval en energiebesparing. Dit zijn een paar pluspunten van een nieuw bollenbroeiconcept, de OxyTray, dat op het moment wordt uitgetest in de praktijk. Het idee komt van Ard Ammerlaan en is doorontwikkeld met R. Visser Bloembollen uit Andijk. Haijtema Agrotheek BV zet het concept in de markt.

TEKST EN BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN

Basis is de OxyTray-mat. Deze steenwolmat heeft voorgeboorde gaten voor de bollen en kan in verschillende maten worden versneden. De huidige basismaat is 60 x 40 cm. De volgende stap is het rekken van de bollen zonder fust en op zelfstapelbare containers. Visser Bloembollen werkt al vier jaar met de OxyTray. Komend seizoen gaat hij voor

Irissen op steenwol in de OxyTray-mat. De huidige basismaat is 60 x 40 cm.

een deel met het stapelbare systeem aan de slag", zegt Nico van Langen van Haijtema Agrotheek.

Ervaring op 25 bedrijven

"Van 2004 tot 2007 hadden we producttesten bij narcissen, hyacinten, tulpen, irissen en lelies. PPO Lisse heeft een financiële haalbaarheidsstudie gedaan. Afgelopen seizoen is op 25 bedrijven praktijkervaring opgedaan en liepen er bemestings- en uitvalsproeven bij verschillende proefstations. Momenteel zijn er praktijkproeven met iris, lelie, 'off season-tulpen' en hyacint", aldus Van Langen.

Met methoden 'los van de ondergrond' is een teeltversnelling mogelijk door de bollen voor te trekken in een klimaatcel. Dat levert ruimtewinst op, omdat de bollen een deel van de tijd gestapeld staan en daarna korter de kas ingaan. Dat bespaart ook energie omdat de bollen tijdens de voortrekfase in een kleinere ruimte staan.

Besparing tot 20% mogelijk

Uit PPO-berekeningen blijkt dat telers bij het OxyTray-systeem, door zeven tot tien dagen voortrekken in de klimaatcel, 20% meer bollen in bloei kunnen trekken in dezelfde kasruimte. Dat betekent zes in plaats van vijf trekken per seizoen", zegt Ammerlaan.

Van Langen: "Als de steenwolmat volvelds op een container wordt neergelegd is volgens de PPO-berekeningen bij tulp een extra besparing mogelijk van circa 20% per netto vierkante meter, omdat je geen last hebt van randen en nokken. Volgens de berekeningen is er ten opzichte van kisten met grond een voordeel tot 5% per tulpenbos van 10 stuks. Dit loopt op met 10% voor volcontainerteelt en 20% met voortrekken."

Bemesting

De deskundige van Haijtema Agrotheek: "Bij de teelt in bollenkistjes laten we de

Jeffrey Wagemaker: 'We zoeken een alternatief voor telen in de grond'

Wagemaker Iris in Hoogkarspel produceert jaarlijks 10,5 miljoen irissen en zit daarmee in de top drie van Nederlandse iriskwekers. Ad, Wilfried en Jeffrey Wagemaker zoeken naar alternatieven, omdat het trekken van irissen in de kasgrond zwaar werk is en er problemen met ziekte zijn.

Van oktober tot mei broeien de Wagemakers 9 miljoen 'Blue Magic' irissen in de kas en in de zomer 1,5 miljoen 'Discovery' irissen buiten. "De iris is een nicheproduct. De bloemen staan prima in steekboeketten. Het is de enige bolbloem met zo'n intens blauwe kleur", verklaart Jeffrey Wagemaker de jaarrond vraag.

"We kopen de irisbollen bij een bollenkweker en laten ze prepareren bij CNB in Bovenkarspel. Per week laten we 250.000 tot 350.000 bollen komen. Scholieren planten ze op zaterdag in de vollegrond. Sinds vorig jaar kweken we van januari tot Pasen twee miljoen tulpen om het risico te spreiden."

Ruim half jaar met kromme rug

Irissen trekken in de vollegrond is zwaar werk. "Je staat 32 weken met een kromme rug om de irissen te plukken. Daarom doen we nu een proef op steenwol. Je kunt dan de arbeidshouding verbeteren en het oogstpercentage verhogen." "Ook vanwege problemen met Fusarium zoeken we een alternatief", voegt vader Ad toe.

Vanaf dit voorjaar lopen er proeven met de OxyTray; op dit moment 5.000 tot 10.000 stuks bollen.

Vanaf week 41 start de teelt binnen. De bollen worden opgeplant in 60 x 40 bakken. Ze laten de bollen in drie tot vier weken bij 18 tot 20°C bewortelen. "Door ze bij deze relatief hoge temperatuur in een klimaatcel te stapelen, besparen we ongeveer een derde aan energie. Daarna staan ze nog vijf weken in de kas. We laten de temperatuur dan langzaam zakken van 16 naar 12 graden. Doordat de bollen in de OxyTray drie weken in de klimaatcel staan in plaats van in de kas, kunnen we over het seizoen één zet extra hebben."

Jeffrey Wagemaker: "Door dit systeem kunnen we over het seizoen één zet extra hebben."

Andere voordelen zijn de iets snellere groei en minder uitval door ziekte. Het plukken van de irissen valt echter nog wat tegen. De resterende irissen vallen om als de mat kapot getrokken wordt.

Jeroen Windt: 'Het systeem staat of valt met prijs en kwaliteit'

Tulpenkweker Van der Gulik Tulpen BV in De Goorn kweekt tien miljoen tulpen op jaarbasis, hoofdzakelijk voor het hogere segment. Alles, van bol tot tulp, hebben ze in eigen hand.

"We kweken eigen bollen. We prepareren ze zelf in eigen koelcellen. In het hoogseizoen van week 1 tot week 16 produceren we 400.000 tot 450.000 stuks per week. Met name buiten het hoogseizoen gaan de tulpen vooral naar verre markten. We zetten ze af via verschillende veilpunten", vertelt eigenaar Jeroen Windt van Van der Gulik Tulpen BV.

De bollen worden in september opgeplant in kistjes van 50 x 75 cm met potgrond. Dan gaan ze de koelcel in. Het duurt dan een week of veertien voor de eerste bollen de kas ingaan.

Medio april laten ze 1,5 miljoen bollen uit Tasmanië komen. Deze zijn in joint venture opgekweekt en bestemd voor bloei vanaf half oktober tot half december. "De start van de preparatie is in Tasmanië en gaat door tijdens het transport. Hier gaan we weer verder met het traject."

Nieuwe ontwikkelingen

"Deze zomer kwam Nico van Langen met de vraag of hij alvast vóór het seizoen een voedingsproef mocht doen met bollen van het zuidelijk halfrond. Er loopt nu een proef met vijftig kratten. Ik kan het resultaat niet vergelijken met die van onze bollen in potgrond. Die komen pas medio oktober in de kas. Ik kan alleen zeggen dat de

tulpen op de OxyTray-mat een goede kwaliteit hebben. De beworteling is soortafhankelijk, maar viel me mee. Na het oogsten blijven de overblijvende bollen beter staan dan in potgrond", noemt Jeroen Windt als voordeel.

Windt ziet kleine problemen. "De oppervlaktebenutting van de testtray moet beter. De bollen staan niet in verband, zoals in potgrond. Of we echt voordeel behalen met het voortrekken van de bollen op steenwol is de vraag. Niet ieder ras leent zich ervoor om in het donker op te trekken."

Jeroen Windt: "Wij gaan voor het hogere segment. Daarom moet de kwaliteit zeker vergelijkbaar zijn met die van potgrond. Ook de prijs bepaalt of we hiermee beginnen."

steenwolmat na het planten, volzuigen met circa 5,5 liter bij een EC van 1,9. De hoeveelheid water en meststoffen is voldoende voor de hele bewortelingsperiode in de cel."

Op proeftuin Innoentis ligt een bemestingsproef met de OxyTray. Een specifieke bemesting bij de OxyTray is bij drie cultivars vergeleken met de standaardbemesting zoals gebruikelijk voor de priktray en potgrond. "De voorlopige conclusie is dat de plant op ons systeem goed weggroeit, iets zwaarder is, een betere beworteling heeft en groener is. De tulpen zijn een tot twee dagen later dan in de priktray, maar sneller dan in potgrond. De tulpen blijven staan als de rest bijna is leeggeplukt. Het systeem is minder ziektegevoelig. Zure bol (Fusarium) verspreidt zich niet. De proef wordt herhaald."

Het OxyTray-concept, een steenwolplaat met voorgeboorde gaten, biedt perspectieven voor het broeien van bollen, los van de ondergrond. Dat blijkt uit de proeven op proefstations en in de praktijk. Voordelen zijn tijd en ruimtewinst waardoor één trek per jaar extra mogelijk is. Bovendien bespaart het energie met behoud van de goede kwaliteit.

SAMENVATTING